

TAM METİN BİLDİRİ KİTABI

@ubestdeu

@ubestdeu

@ubestdeu

I. Uluslararası Bilim Eğitim Sanat ve Teknoloji Sempozyumu UBEST 2019
1st International Science, Education, Art & Technology Symposium UBEST 2019

ISBN: 978-975-441-537-7

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2019, Buca Eğitim Fakültesi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Buca Eğitim Fakültesi'ne aittir.

Buca Eğitim Fakültesi'nin yazılı izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

1. Baskı: Kasım 2019, İzmir

İletişim

Adres : Buca Eğitim Fakültesi Dekanlığı, 135 Sk. No.5 Buca, İzmir

Telefon : 0232 4204882

Web Sitesi : www.bef.deu.edu.tr, <http://ubest.deu.edu.tr>

e-posta : egitim@deu.edu.tr, ubest@deu.edu.tr

UBEST-2019 KURULLAR

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Prof.Dr. Ercan AKPINAR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

SEMPOZYUM KOORDİNATÖRLERİ

Prof.Dr. Cenk KEŞAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Doç.Dr. İlyas YAZAR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

DANIŞMA KURULU

Prof.Dr. Abdullah KUZU, İzmir Demokrasi Üniversitesi, Rektör Yardımcısı, TR

Prof.Dr. Ahmet ATAÇ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dekanı, TR

Prof.Dr. Bilal DUMAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dekanı, TR

Prof.Dr. Hülya YILMAZ, Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dekanı, TR

Prof.Dr. Leyla HARPÜTLÜ, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Rektör Yardımcısı, TR

Prof.Dr. Mehmet BAŞTÜRK, Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi Dekanı, TR

Prof.Dr. Mehmet TURAN, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dekanı, TR

Prof.Dr. Murat PEKER, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dekanı, TR

Prof.Dr. Oğuz SERİN, Lefke Avrupa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dekanı, TR

Prof.Dr. Ali AKSU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Ferda AYSAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. İlhan SILAY, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Mustafa EROL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Kuthan KAHRAMANTÜRK, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Nergüz BULUT SERİN, Lefke Avrupa Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Recep YILDIRIM, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Safiye Sunay YILDIRIM DOĞRU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Şule Nergiz ŞAKİRZADE SARI, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

BİLİM KURULU

Prof.Dr. Abdülkadir MASKAN, Dicle Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Adem ÖZDEMİR, Adnan Menderes Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Aslı UZ BAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Arda Arıkan Akdeniz Üniversitesi, TR

Prof. Dr. Ayşegül Sağlam ARSLAN, Karadeniz Teknik Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Bilge CAN, Pamukkale Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Bülent ÇAVAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. David SZABO, Eötvös Loránd Üniversitesi, Macaristan

Prof.Dr. Diğdem Müge SİYEZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Driss ABLALI, University of Lorraine, FR

Prof.Dr. Elif TÜRNÜKLÜ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Feryal ÇUBUKÇU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Filiz KABAPINAR, Marmara Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Gamze SEZGİN SELÇUK, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Hülya KARTAL, Uludağ Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Hüseyin KÜÇÜKÖZER, Balıkesir Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Jale ÇAKIROĞLU, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Jean-Claude BEACCO, University of Sorbonne, FR
Prof.Dr. Işıkhana UĞUREL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Kemal YÜRÜMEZOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Malika TEMMAR, University of Amien, FR
Prof.Dr. Mehmet ŞAHİN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Miren LACASSAGNE, University of Reims Champagne-Ardenne, Fransa
Prof.Dr. Mustafa Sabri KOCAKULLAH, Balıkesir Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Nevzat GÜMÜŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Rukiye Günseli YILDIRIM, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Şenol ALPAT, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Tapati Gupta, Calcutta Üniversitesi, IN
Prof.Dr. Tivadar PALAGY, University of ELTE, HU
Prof.Dr. Vladimir SIMOVIĆ, Zagreb University, HR
Doç.Dr. Ali Ekber GÜLERSOY, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Bahar DİNÇAKMAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Banu ÇULHA ÖZBAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Banu ÖZEVİN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Berna CANTÜRK GÜNHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Bilge CAN, Pamukkale Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Bülent AYDOĞDU, Afyon Kocatepe Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Ersen YAZICI, Adnan Menderes Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Gülten ŞENDUR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Hilal AKTAMIŞ, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, TR
Doç.Dr. İbrahim Seçkin AYDIN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. İdris ŞAHİN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. İlkay Ebru TUNCER BOON, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. İlke ONAL ÇALIŞKAN, Hacettepe Üniversitesi, TR
Doç.Dr. İrem ÇOMOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Kadir BEYCIÖĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Kenan DİKİLİTAŞ, Bahçeşehir Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Mariangela ALBANO, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Melis Arzu UYULGAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Mesut SAÇKES, Balıkesir Üniversitesi, TR

Doç.Dr. Muhammet BAŞTUĞ, İstanbul Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Nalan AKKUZU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Nilgün TATAR, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Nuran MALTA MUHAXHERI, Priştine Üniversitesi, KOSOVA
Doç.Dr. Ricardo LOZANO, Monterrey Üniversitesi, MX
Doç.Dr. Ruhan BENLİKAYA, Balıkesir Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Sedef CANBAZOĞLU BİLİCİ, Aksaray Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Serkan BULDUR, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Serkan ÇANKAYA, Balıkesir Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Sevil AKAYGÜN, Boğaziçi Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Sumer AKTAN, Balıkesir Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Şerife AK, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Vesile YILDIZ DEMİRTAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Yeşim BEKTAŞ ÇETİNKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Zafer TANEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Zekavet KABASAKAL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Abdulkadir KARADENİZ, Anadolu Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Ahmet ÜNAL, Kastamonu Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Aslı AVCI AKÇALI, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Aysun Nüket ELÇİ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Ayşe DOLUNAY SARICA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Behlül GÜLER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Buket ÖZÜM BÜLBÜL, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Derya GÖĞEBAKAN YILDIZ, Celal Bayar Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Devkan KALECİ, İnönü Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Ela Ayşe KÖKSAL, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Elsav Brina LOPAR, Prizren University, KOSOVO
Dr.Öğr.Üyesi Emre EV ÇİMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Esen ERSOY, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Fatih ÖZDİNÇ, Afyon Kocatepe Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Gönül DURUKAFA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Hasan ALTUN, Lefke Avrupa Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Joanna KÍC-DRGAS, Adam Mickiewicz University, PL
Dr.Öğr.Üyesi Katalin Doro, Szeged University, HU
Dr.Öğr.Üyesi Kemal ALTIPARMAK, Ege Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Laya Haydari, Islamic Azad Üniversitesi, IR
Dr.Öğr.Üyesi Lindsay REITEN, University of Northern Colorado, USA
Dr.Öğr.Üyesi Mahir BİBER, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa, TR
Dr.Öğr.Üyesi Mehmet ÖZER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Dr.Öğr.Üyesi Metin KAPIDERE, İnönü Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Namık ÖZTÜRK, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Sami OLUK, Celal Bayar Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Semiha KULA ÜNVER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Sevinç ÖLÇER, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Şerife FAYDAOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Yıldızay AYYILDIZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Qing Xu Ryan, Cal Poly Pomona, USA
Dr. Gökçe OK, İçişleri Bakanlığı, TR
Dr. Tuba Angay-Crowder, Georgia State Üniversitesi, USA
Dr. Gertrude Tinker Sachs, Georgia State Üniversitesi, USA
Dr. Zaheer ASGHAR, Helsinki Üniversitesi, Finlandiya
Sabri İMER, Eğitim Bakanlığı, MK

ORGANİZASYON KURULU

Prof.Dr. Duygu ÖZTİN PASSERAT, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Esra BUKOVA GÜZEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Fatma Ebru İKİZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Fatma Feryal ÇUBUKÇU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Gül ÜNAL ÇOBAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Kemal YÜRÜMEZOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Raziye ÇAKICIOĞLU OBAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Serap Kaya ŞENGÖREN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Süha YILMAZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Bahar BARAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Hale SUCUOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. İrfan YURDABAKAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Melike YİĞİT KOYUNKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Mümtaz Hakan SAKAR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Serap ÇALIŞKAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Suat TÜRKOĞUZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Tuba GÜLTEKİN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Tuncay CANBULAT, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Ahmet Murat ELLEZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Behlül GÜLER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Berna GÜRYAY, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Elif Buğra KUZU DEMİR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Esin KUMLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Gülşah KÜLEKÇİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Güzin ÖZYILMAZ AKAMCA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Kürşat ASLAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Öğretim Görevlisi Ferit Serkan AKDOĞAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dr. Cansu ÇELEBİ EROL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dr. Emine ÇAVDAR ATAMAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dr. Erkan ÖZCAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dr. Kadir DEMİR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dr. Peyruze Rana ŞİMŞEK, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dr. Yağmur SOYLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dr. Yurdagül KILIÇ GÜNDÜZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Aylin NADİLE KUL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Ayşe BÜBER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Canan AKYOL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Çiğdem ŞENYİĞİT, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dilek İZGİOL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Eda CEYLAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Esra BEYHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Esra USLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Filiz KARADAĞ MABA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Özdemir DİKİCİGİL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Sebahat Sevgi UYGUR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Sıla BALIM, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Tolga GÜNDOĞDU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Yasemin KAHYAOĞLU ERDOĞMUŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Yusuf ERKUŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Uzman Osman URHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Yüksek Lisans Öğrencisi Hüseyin NARİN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Yüksek Lisans Öğrencisi Muhammed Fatih BİCAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

SEMPOZYUM SEKRETERLİĞİ

Arş.Gör. Dr. Erkan ÖZCAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dr. Kadir DEMİR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dr. Yağmur SOYLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

SEMPOZYUM DAVETLİ KONUŞMACILARI

Prof.Dr. Jean-Claude BEACCO, University of Sorbonne Nouvelle, FR
Prof.Dr.Özcan DEMİREL, Cyprus International University, NORTH CYPRUS
Prof.Dr. Graham HALL, Northumbria University, UK
Prof. Dr. Burkhard MOENNIGHOFF, University of Hildesheim, GERMANY
Assoc.Prof.Dr. Maria Lucia ALIFFI, University of Palermo, ITALY
Dr.Zaheer ASGHAR, University of Helsinki, FINLAND
Prof.Dr.İbrahim SİRKECİ, Regent's University, UK

SEMPOZYUM İŞBİRLİĞİ ZİYARETÇİLERİ

Dr. Abdelilah KADILI, President, Fondation Tamkine
Mrs. Ikram ESEGHIR, Director Cooperation, Fondation Tamkine
Mr. Smail KHERAZ, Director Tamkine Tutoring Program, Fondation Tamkine

Zorunlu Eğitime İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüş ve Düşünceleri	1722
Temel Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Hizmet – İçi Eğitime İlişkin Algıları (İzmir İli Buca İlçesi Örneği)	1729
Sosyal Bilgiler Motivasyon Ölçeğinin Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi	1754
Bir Grup 4. Sınıf Öğrencisinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi	1763
Etkileşimli Kitap Okuma Programının İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okuma ve Yazma Becerilerine Etkisi	1774
İlköğretimde Kaynaştırma Dersinin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kaynaştırma Uygulamaları Yeterliklerine Etkisi	1782
9. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine (Bilişsel Alan) Göre Değerlendirilmesi	1786
Yeni Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Alan Eğitimi (Coğrafya) Ders İçerikleri, Ortaokul Sosyal Bilgiler Dersi İçerikleriyle Uyumlu mu?	1796
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı İçin Seçmeli Bir Ders Önerisi: Sosyal Bilgiler Öğretiminde Video Oyun Geliştirme	1808
Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Görüşleri	1818
Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Türkçe Yazılı Anlatım Becerileri Konusundaki Yeterlilikleri	1826
Yazın Öğretimi Yaklaşımları: Öğretim Görevlilerinin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Sürecindeki Kullanımlarına Yönelik Bir İnceleme	1845
Öyküleri Anlamada ve Üretmede Neden-Sonuç İlişkisi Kurma Becerisinin İncelenmesi	1853
Türkçe Öğretmen Adaylarının Not Alma Yönelimleri Üstüne Bir İnceleme	1863
Türk Eğitim Tarihinde İlklerin Öncüsü Köy Enstitüleri	1872
Evler: Mağaradan Gökdeleneye	1877
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİNDE YAPILANDIRMACI YAKLAŞIMDAN YARARLANMA	1900
Ömer Seyfettin'in Hikâyelerinin Dil Eğitimi Bakımından İncelenmesi	1913
Türk Masallarındaki İletiler ve Masalların Eğitsel İşlevleri	1926
Rıfat Ilgaz'ın Halime Kaptan Adlı Çocuk Romanında Terim Kullanım Sıklığı	1933
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Yeni Lisans Programında Eski Türk Edebiyatı derslerinin Yeterlilik ve Sınırlılıkları	1942
Türk Halk Türküleri Çerçevesinden Cahil İnsana Bir Bakış	1955
Türkçe Öğretmen Adaylarının Dijital Okuma Yeterlilikleri Hakkında Bir Araştırma	1972
Türkçe Öğretmeni Adaylarının Osmanlı Türkçesi Dersinin İşlevselliğine Yönelik Görüşlerine Dair Bir Değerlendirme: Ege Üniversitesi Örneği	1985
Bir Grup İlkokul Öğrencisinin Türkçe Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi	1994
Yazın Öğretimi Yaklaşımları: Öğretim Görevlilerinin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Sürecindeki Kullanımlarına Yönelik Bir İnceleme	1999
Türkçe Öğretmen Adaylarının Bilgisayar, İnternet ve Cep Telefonu Kavramlarına Yönelik Metaforik Algıları	2008

Türkçe Öğretmen Adaylarının Not Alma Yönelimleri Üstüne Bir İnceleme

Doç. Dr. Nihat BAYAT
Akdeniz Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü
nihatbayat@gmail.com

Doç. Dr. Gökhan ÇETİNKAYA
Pamukkale Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı
gokhancetinkaya76@hotmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı Türkçe öğretmen adaylarının not alma yönelimlerini belirlemektir. Araştırmaya Türkçe Öğretmenliği dalında öğrenimlerini sürdüren 181 öğretmen adayı katılmıştır. Çalışmanın verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen not alma yönelimlerini belirlemek için hazırlanmış bir sormacayla toplanmıştır. Sormacada yer alan maddeler not alma sıklığını, not almanın öğrenme sürecine etkisine ilişkin algıyı, not alma stratejilerini kullanma sıklığını ve not alınan bilginin niteliğini belirlemeye yöneliktir. Araştırmadan elde edilen bulgular katılımcıların not alma stratejisini genellikle kullandıklarını, not alma stratejisinin öğrenme sürecini olumlu etkilediğini düşündüklerini, not alma stratejilerini pek kullanmadıklarını ve öğretmenin söylediği her şeyi not alma eğiliminde olduklarını ortaya koymuştur. Elde edilen bu sonuçlara dayanarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Not alma, dinleme, anlama, öz-düzenleme

Abstract

The aim of this study is to determine pre-service Turkish language education teachers' note taking tendency. 181 pre-service teachers participated in the study. The data of the study was collected with a questionnaire to determine the note-taking tendency developed by the researchers. The items included in the questionnaire were aimed to determine the frequency of note-taking, the perception of the effect of note-taking on the learning process, the frequency of using note-taking strategies, and the quality of the note-taking information. The findings of the study revealed that participants generally use the note-taking strategy, that the note-taking strategy positively affects the learning process, that they do not use note-taking strategies and that they tend to note everything the teacher says. Based on these results, various recommendations were made.

Keywords: Notetaking, listening, comprehension, self-regulation

Giriş

Not alma günümüzde en sık kullanılan öğrenme stratejilerinden biri durumuna gelmiştir. Bireylerin aldığı notlar okuma ya da dinleme sürecinde çeşitli noktaların daha iyi anlaşılmasını sağlar ve sorun çözmeye becerilerini geliştirir (Holliday, 1999). Not alma işlemi okumaya oranla dinleme sürecinde daha etkin bir strateji olarak belirir. Öğrenciler derslerde buldukları sürenin yaklaşık yüzde 80'ini dinleyerek geçirir (Vogler, 2006). Not alma yoluyla öğrenciler hem dersle olan bağlarını sürdürebilir hem de dinleme yoluyla gelen bilgiyi daha kullanışlı bir duruma getirebilir (Carrier, Williams ve Dalgaard, 1988). Bu nedenle not almanın akademik gelişim açısından önemi dikkate değerdir.

Dinleme sırasında not alma stratejisini kullanan bireyler karmaşık bir işlemeleme ağını yürütmek durumundadır. Suritsky ve Hughes (1991) bu işlemlerin gerektirdiği becerileri dört noktada ele alır: Dinleme, bilişsel işlemeleme, kaydetme ve gözden geçirme. Dinleme ders içeriğine odaklanmayı ve bir bilgi içeriğini almayı gerektirir. Bilişsel işlemeleme dersteki temel noktaları anlama ve bunları önbilgilerle ilişkilendirme ile ilgilidir. Bu ilişkinin kurulması için kaynaktan gelen bilgi bireyin kendi sözcüklerine dönüştürülerek açılır (Williams ve Eggert, 2002).

Kaynaktan gelen bilgi akışı sürerken not alan birey bilgiyi kendi sözcüklerine dönüştürerek bilgiyi kaydeder. Bunun için kaydedilecek bilgiye yönelik seçici bir yaklaşım sergilenmeli, yalnızca önemli noktalar birbiriyle ilişkilendirilerek not alınmalıdır (Mather, 2004; Peverly ve diğ., 2007). Bu stratejiyi iyi uygulayamayanlar gelen tüm bilgiyi kaydetmeye çalışır, ancak bu davranış zamanın verimli kullanımını ve bilginin denetimini engeller. Bu nedenle yalnızca dinleyicinin zihninin kabul ettiği önemli noktaları kaydetmek gerekir. Son olarak gözden geçirme aşaması, alınan notların sonradan anlamlı olup olmayacağını belirleyen işlemleri kapsar. Bu aşamada hatalı kayıtlar düzeltilir ve eksik bilgiler eklenir (Marzano, 2003). Gözden geçirme aşamasında yer alan gereklilikler yerine getirilmediğinde not alma stratejisinin verimliliğinde kayıp yaşanabilir (Smith ve diğ., 2000). Bu dört adım etkili biçimde yürütülebilirse not alma önemli bir bilgi işleme düzeneğine dönüşebilir.

Not alma derse ilişkin geniş veri sağlayan güçlü bir stratejidir (Simmons, 2006). Not alan öğrenciler bir amaç belirler ve bunu gerçekleştirmek için dinlemeye uyarılmış biçimde çaba gösterir. Gelen bilgiyi kendilerine uygun bir biçime dönüştürdüklerinden sürekli bir çözümleme ve yeniden yapılandırma işlemi yürütürler. Bu boyutundan dolayı not alma, öğrenciyi derse etkin biçimde bağlayan bir öğrenme aracı niteliği gösterir (Einstein ve diğ., 1985). Öğrencinin etkin katılımı not alınan bilgilerin sonradan anımsanmasını kolaylaştırır (Kneale, 1998). Kaydedilen bilgiler işlemlenirken uzun süreli belleğe gönderilmiş olur. Bilginin not alma yoluyla uzun süreli bellekte konumlandırılması gereksinim duyulduğunda getirilmesine olanak sağlar.

Not alma bir boyutuyla kodlama becerisini gerektirir. Gelen bilgiyi kendi anlama ve yorumlama niteliklerine göre kodlayabilen bireyler onu öğrenmede ve anımsamada kolaylık yaşar (Anderson ve Armbruster, 1986). Bunun gerekçesi bireyin sözlü metindeki bilgiyi çıkarması, bütünleştirmesi ve yeniden düzenlemesidir (Faber ve diğ., 2000). Bu işlemler bilginin dinleyici için tanınan bir metin yapısına aktarımını sağlar. Oluşturulan yeni metin dinlenen sözlü metinden genellikle daha verimlidir. Bireyin bu noktadaki başarısı yalnızca oluşturulan metin ya da notlarla ilgili değildir, aynı zamanda bu işlemin kendisiyle de ilgilidir. Not alma bu dönüşümden yalıtılırsa ve içeriğin sözcüğü sözcüğüne kaydedildiği bir biçime dönüşürse aynı etkiyi göstermeyebilir, çünkü bu tür bir not alma davranışında bilgi işleme süreçleri yer almaz (Anderson ve Armbruster, 1986). Başka bir deyişle, böyle bir not alma sürecinde bilgiye yönelik seçicilik, ana noktaları belirleme, açıklama, çıkarım ve düzenleme gibi alt işlemler bulunmaz.

Not alma diğer yönüyle de çalışma belleğine dayanır (Baddeley, 2007). Bireyin bilgiyi belleğinde hızlı biçimde işleyebilmesi çalışma belleğinin niteliğiyle ilgilidir. Çalışma belleği iyi olan bireyler belleğinde daha fazla bilgi tutabilir, işleyebilir ve bunları yaparken yenilerine yer açabilir (Kiewra ve Benton, 1988). Bunun tersi özelliklere sahip olanlar yeterli başarıyı gösteremeyebilir. Bu noktada başarı gösterebilenler, niteliği yüksek bir not metni oluştururlar ki bu da bir tür dış bellek olarak ele alınabilir.

Dış bellek, not metninin kendisine işaret eder. Bilginin kişisel bir kodlama yoluyla saklanması karşılığı olan dış bellek onun sonradan kolayca anımsanması ve getirilmesi için yapılan düzenleme ve sıralamayla ilgilidir (Blair, 2004). Bu yolla oluşturulan not metni belli bir zaman sonra gözden geçirilir. Dışsal olarak biriktirilen bilginin gözden geçirilmesi öğrenme için yinelemeye gereksinim duyulduğunda belirir. Buna göre not alırken öğrenme hem notun alındığı sırada hem de sonradan yapılan yinelemeler yoluyla gerçekleşir (Kiewra ve DuBois, 1991). Yinelemelerin verimli bir öğrenme süreciyle sonuçlanması için bireyin oluşturduğu notların nitelikli olması önemlidir. Bu nitelik, çoğunlukla uygun strateji seçimine ve onun etkin kullanımına bağlıdır.

Not almaya yönelik stratejiler arasında birinin diğerinden daha iyi ya da kötü olduğu öne sürülemez. Bireyler hangi not alma stratejisini kullanacaklarını kendi öğrenme alışkanlıklarına göre seçer. Farklı öğrenme tekniklerine yatkın bireyler farklı stratejilere yönelebilir (Marzano ve diğ., 2000). Stratejilerin bireylere göre farklılaşmasına karşın not alma eğilimine sahip olanlar bazı ortak davranışları ve teknikleri uygular. Örneğin öğrenciler derse iyi dinlemek ve böylece iyi not alabilmek için ön sıralara ya da bilgi akışının kaynağı olan öğretmeni iyi izleyebilecekleri bir konuma yerleşir. Bu fiziksel zorunluluğu yerine getirdikten sonra uyarılma (transcription) aşaması başlar. Uyarılma aşaması derste verilen bilgilerin kısa ve özlü biçimlere indirgenerek belli bir süre sonra okunduğunda anlaşılmasını sağlayacak yeni bir anlatıma dönüştürülmesi işlemlerini içerir (Anderson ve Armbruster, 1986). Uyarılma iyi yapılmazsa iki sonuç ortaya çıkabilir: Ya aşırı bir kısaltma yapılır ya da aşırı ayrıntı yer alır. Aşırı kısaltma yapılması durumunda daha sonra konuyu anlamak güç olur. Öte yandan, aşırı ayrıntıya yer verilmesi durumunda önemli noktalar gözden kaçabilir. Bu nedenle uyarılamada bir dengeyi yakalanması gerekir (Boyle ve Weishaar, 2001). Not alan bireylerde görülen diğer ortak aşama ise düzeltme ve gözden geçirmedir. Düzeltme not alınan bilgiyi daha açık duruma getirmek, ayrıntılandırmak ve kişisel ekler yapmak için uygulanır (Hughes ve Suritsky, 1993). Gözden geçirme ise alınan notların sonradan kullanılması ve belirlenen amaçları yerine getirmesiyle ilgilidir. Düzeltme dersten hemen sonra yapılırken gözden geçirme çok daha sonra gerçekleştirilir. Bu uygulamalar bireysel özelliklerin ötesinde not alma stratejisinin doğal aşamalarını oluşturur.

Not alma stratejilerinin birçok türü bulunmaktadır. Bunlardan bazıları grafik örgütleyici niteliğindeki ağ (matrix), kavram haritası, ön örgütleyici nitelikli stratejik notlar, T notlar ve sütun notları, yapı (skeleton) notları, anahtarları yazma (outlining), Cornell not alma tekniği ve grup notları gibi uygulamalardır. Bunların her biri öğrenci

niteliklerine ve ders içeriğine göre farklı düzeyde işlevsel olabilir. Marzano ve diğerlerine (2000) göre öğrencilere farklı not alma stratejilerini öğretmek son derece önemlidir. Çünkü geleneksel not alma stratejileri yeterince etkili değildir.

Not alma stratejilerinin etkisine ilişkin farklı dillerde birçok çalışma yapılmıştır. Bu konuda Türkçede yalnızca birkaç çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışmalardan birinde (Şahin, Aydın ve Sevim, 2011) Cornell not alma tekniğinin dinlediğini anlamaya etkisi üstünde durulmuş, bir diğerinde (Tabak ve Karadüz, 2015) Türkçe öğretmen adaylarının not alma stillerinin belirlenmesi amaçlanmış, başka bir çalışmada (Çetingöz ve Açıköz, 2009) not almanın tarih başarısına ve anımsamaya etkisine bakılmıştır. Not almaya ilişkin dikkate değer bir diğer çalışma Aslandağ ve Çetinkaya (2019) tarafından Rehberlik ve Psikolojik Danışma öğrencileri üstünde yürütülen bir çalışmadır. Örgütleyici yapı iskelesi tekniğinin not alma becerisine etkisine odaklanılan bu araştırma not alma stratejisine çözümleyici bir anlayışla yaklaşması bakımından önemlidir. Türkçede not alma stratejisine yönelik yapılan bu çalışmalar sınırlı sayıdadır. Türkçe öğretmen adayları üstünde gerçekleştirilen Tabak ve Karadüz (2015) tarafından yapılan çalışmada ise yalnızca 22 katılımcı yer almıştır. Bu nedenle bu çalışmada daha çok katılımcıya erişilmiş ve Türkçe öğretmen adaylarının not almaya ilişkin yönelimleri belirlenmeye çalışılmıştır. Buna göre araştırmanın amacı Türkçe öğretmen adaylarının not alma yönelimlerini incelemektir. Çalışmanın temel amacı doğrultusunda yanıt aranan sorular şunlardır:

1. Türkçe öğretmen adaylarının not alma sıklıkları nasıldır?
2. Türkçe öğretmen adaylarının not almanın öğrenme sürecine etkisi konusundaki algıları nasıldır?
3. Türkçe öğretmen adayları not alma stratejilerini hangi sıklıkta kullanmaktadır?
4. Türkçe öğretmen adayları ne tür notları almaktadır?

Yöntem

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını 2018-2019 eğitim-öğretim yılında bir devlet üniversitesinde Türkçe öğretmenliği programında öğrenim gören 181 öğretmen adayı oluşturmuştur. Katılımcıların sınıf ve cinsiyete göre dağılımı Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Özellikleri

	Cinsiyet			Toplam
	K	E		
Sınıf	1,00	39	11	50
	2,00	39	11	50
	3,00	35	10	45
	4,00	29	7	36
Toplam	142	39		181

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri not almaya ilişkin bir sormaca ile toplanmıştır. 14 maddeden oluşan sormacanın hazırlanmasında alanyazında not alma stratejisinin doğasına ve uygulanmasına yönelik bilgiler (Carell, 2007; Viani, 2011; Murakani, 2014; Aslandağ ve Çetinkaya, 2019) dikkate alınmıştır. Bu bilgilere dayanarak hazırlanan 14 maddenin içerik geçerliği, dil ve anlatımının anlaşılabilirliğini değerlendirmek üzere iki Türkçe eğitimi uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Uzmanlar içerik geçerliği ve anlaşılabilirlik açısından hazırlanan maddelere olumlu görüş sunduğundan 14 maddenin tümü sormacaya dahil edilmiştir. Sormaca formunda yer alan 14 maddenin her biri katılıp katılmama durumuna göre 5’li likert tipte derecelendirilmiştir. Sormacanın başlangıcına amacını ve maddelerin yanıtlama biçimini anlatan bir yönerge konulmuştur. Bu işlemlerle geliştirilen sormaca ile 20 kişilik bir öğretmen adayına ön uygulama yapılmıştır. Yapılan ön uygulama sonucunda sormacanın anlaşılabilirlik açısından yeterli olduğu görüldükten sonra çalışma grubundan veriler toplanmıştır.

Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırmanın verileri tek oturumda toplanmıştır. Katılımcıların yanıtları sormacadaki biçimiyle istatistik programına (SPSS) aktarılarak sıklık, yüzdeler ve aritmetik ortalamaları belirlenmiştir. Bununla birlikte ortalama puanlar yorumlanırken 0,80'e göre aralıklar saptanmıştır (Balcı, 2005). Örneğin, 1-1,79 aralığı "hiçbir zaman"; 1,80-2,59 aralığı "nadiren"; 2,60-3,39 aralığı "bazen"; 3,40-4,19 aralığı "genellikle" ve 4,20-5,00 aralığı "her zaman" biçiminde yorumlanmıştır. Sormacada yer alan maddeler birbirinden bağımsız boyutları ölçtüğü için her bir madde ayrı ayrı raporlanmıştır.

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın soruları çerçevesinde çalışma grubunda yer alan Türkçe öğretmen adaylarından elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucu ortaya çıkan bulgulara yer verilmiştir.

Türkçe öğretmen adaylarının not alma sıklıkları

Araştırmanın birinci sorusu "Türkçe öğretmen adaylarının not alma sıklıkları nasıldır?" biçiminde oluşturulmuştur.

Tablo 2. Katılımcıların not alma sıklıkları

Madde	f	Her zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman	$\bar{x}$	Ss
Derslerde dinlediklerimi not alırım	33	83	33	18	14	3,57	1,13134	
	%	18,2	45,9	18,2	9,9			7,7

Türkçe öğretmen adaylarının not alma sıklığına ilişkin görüşlerini ortaya koyan Tablo 2'deki bulgular incelendiğinde, katılımcıların 3,57 puanla derslerde dinlediklerini *genellikle* not aldıkları görülmektedir.

Türkçe öğretmen adaylarının not almanın öğrenme sürecine etkisi konusundaki algıları

Araştırmanın ikinci sorusu "Türkçe öğretmen adaylarının not almanın öğrenme sürecine etkisi konusundaki algıları nasıldır?" biçiminde oluşturulmuştur.

Tablo 3. Katılımcıların not almanın öğrenme sürecine etkisi konusundaki algıları

Madde	f	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	$\bar{x}$	Ss
Not almak dersleri dikkatlice dinlememe yardımcı olur.	36	64	33	33	15	3,40	1,22827	
	%	19,9	35,4	18,2	18,2			8,3
Not almak dersleri anlamama yardımcı olur.	18	32	66	50	15	2,93	1,08833	
	%	9,9	17,7	36,5	27,6			8,3
Not almak akademik başarıyı artırır.	32	83	33	18	15	3,55	1,14225	
	%	17,7	45,9	18,2	9,9			8,3
Not almak bilgiyi seçerek konuya kulak vermeme sağlar.	51	64	33	18	15	3,65	1,22264	
	%	28,2	35,4	18,2	9,9			8,3

Tablo 3’te not almanın öğrenme sürecine etkisiyle ilgili dört ayrı maddenin bulguları yer almaktadır. “*Not almak dersleri dikkatlice dinlememe yardımcı olur.*” maddesine katılımcılar 3,40 ortalamaıyla “*katılıyorum*” yanıtını vermişlerdir. İkinci sırada yer alan “*Not almak dersleri anlamama yardımcı olur.*” maddesine katılımcılar 2,93 ortalama puanla “*kararsızım*” biçiminde yanıt vermişlerdir. Üçüncü sırada yer alan “*Not almak akademik başarıyı artırır.*” maddesine katılımcılar 3,55 ortalamaıyla “*katılıyorum*” yanıtını vermişlerdir. Son olarak, katılımcıların 3.65 ortalama puanla “*Not almak bilgiyi seçerek konuya kulak vermeme sağlar.*” maddesine “*katılıyorum*” yanıtı verdikleri görülmektedir.

Türkçe öğretmen adaylarının not alma stratejilerini kullanma sıklıkları

Araştırmanın üçüncü sorusu “*Türkçe öğretmen adayları not alma stratejilerini hangi sıklıkta kullanmaktadır?*” biçiminde oluşturulmuştur.

Tablo 4. Katılımcıların not alma stratejilerini kullanma sıklıkları

Madde		Her zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman	$\bar{x}$	Ss
Öğretim elemanının söylediği her şeyi not almaya çalışırım.	f	46	81	36	18	0	3,86	,91368
	%	25,4	44,8	19,9	9,9	0		
Öğretim elemanının söylediklerini ana hatlarıyla yazarım.	f	15	18	32	83	33	2,44	1,14659
	%	8,3	9,9	17,7	45,9	18,2		
Çizim, listeleme, ok çizme gibi yöntemlerle notlarımı görsel olarak alırım.	f	15	18	61	69	18	2,68	1,05686
	%	8,3	9,9	33,7	38,1	9,9		
Önemli bilgiyi vurgulamak için daire içine alma, altını çizme gibi yöntemler kullanırım.	f	15	50	65	51	0	3,16	,93200
	%	8,3	27,6	35,9	28,2	0		
Not alırken kısaltma ve bazı sözcükler için simgeler kullanırım.	f	18	14	18	99	32	2,37	1,16059
	%	9,9	7,7	9,9	54,7	17,7		

Tablo 4’te not alma stratejilerini kullanmayla ilgili beş ayrı maddenin bulguları yer almaktadır. “*Öğretim elemanının söylediği her şeyi not almaya çalışırım.*” maddesine katılımcılar 3,86 ortalamaıyla “*genellikle*” yanıtını vermişlerdir. İkinci sırada yer alan “*Öğretim elemanının söylediklerini ana hatlarıyla yazarım.*” maddesine katılımcılar 2,44 ortalama puanla “*nadiren*” biçiminde yanıt vermişlerdir. Katılımcılar üçüncü sırada yer alan “*Çizim, listeleme, ok çizme gibi yöntemlerle notlarımı görsel olarak alırım.*” maddesine 2,68 ve dördüncü sırada yer alan “*Önemli bilgiyi vurgulamak için daire içine alma, altını çizme gibi yöntemler kullanırım.*” maddesine 3,16 ortalamaıyla “*bazen*” yanıtını vermişlerdir. Son olarak, katılımcıların 2,37 ortalama puanla “*Not alırken kısaltma ve bazı sözcükler için simgeler kullanırım.*” maddesine “*nadiren*” yanıtını verdikleri görülmektedir.

Türkçe öğretmen adaylarının aldıkları notların türü

Araştırmanın dördüncü sorusu “*Türkçe öğretmen adayları ne tür notları almaktadır?*” biçiminde oluşturulmuştur.

Tablo 5. Katılımcıların aldıkları notların türü

Madde		Her zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman	$\bar{x}$	Ss
Öğretim elemanın belirttiği temel noktaları not alırım.	f	18	33	18	83	29	2,60	1,23684
	%	9,9	18,2	9,9	45,9	16,0		
Her bir temel noktanın önemli ayrıntılarını not alırım.	f	18	72	48	28	15	3,28	1,10098
	%	9,9	39,8	26,5	15,5	8,3		
Not almadan hatırlaması zor sayıları, adları, olguları vb. not alırım.	f	36	79	51	15	0	3,75	,86863
	%	19,9	43,6	28,2	8,3	0		
Öğretim elemanının söylediği her şeyi not almaya çalışırım.	f	33	79	33	36	0	3,60	1,00377
	%	18,2	43,6	18,2	19,9	0		

Tablo 5’te alınan notların türüyle ilgili dört ayrı maddenin bulguları yer almaktadır. “*Öğretim elemanın belirttiği temel noktaları not alırım.*” maddesine katılımcılar 2,60 ortalamayla “*bazen*” yanıtını vermişlerdir. İkinci sırada yer alan “*Her bir temel noktanın önemli ayrıntılarını not alırım.*” maddesine katılımcılar 3,28 ortalama puanla “*bazen*” biçiminde yanıt vermişlerdir. Üçüncü sırada yer alan “*Not almadan hatırlaması zor sayıları, adları, olguları vb. not alırım.*” maddesine katılımcılar 3,75 ortalamayla “*genellikle*” yanıtını vermişlerdir. Son olarak, katılımcıların 3.60 ortalama puanla “*Öğretim elemanının söylediği her şeyi not almaya çalışırım.*” maddesine “*genellikle*” yanıtı verdikleri görülmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre Türkçe öğretmen adayları not alma stratejisini derslerde genellikle kullanmaktadır. Türkçe Eğitimi Bölümlerinde dersler çoğunlukla anlatım yoluyla işlenmekte, diğer olası araçlara yeterince yer verilmemektedir (Özkan ve Şahbaz, 2011). Derslerin anlatıma ve açıklamalara dayalı biçimde işlenmesinin not almayı öğrenciler açısından zorunlu bir araç durumuna getirdiği düşünülmektedir. Bununla birlikte not alma stratejisi, derslerde verilen bilgiyi kaydetmenin en az çaba ve en düşük giderle çözülebilecek yoludur. Yalnızca dinlemeyi ve kağıt-kalemi gerektiren not alma, ders sırasında öğrencilerin kolayca uygulayabileceği bir öğrenme tekniğidir. Not alma stratejisine başvurulmasını sağlayan bir diğer neden de alınan bilgiler henüz yeniyen ve doğal olarak öğrenci açısından en yetkin durumundayken çeşitli yöntemlerle kişiselleştirilebilmesi olanağının bulunmasıdır. Boyle (2007) derslerde alınan notların öğrenciler tarafından kendileri için kişiselleştirilmesi gerektiğini özellikle belirtir. Bu işlem ancak ders sırasında yapılabilir. Bu araştırmaya katılan öğretmen adayları için not almanın genellikle başvuru bir strateji olması bu gerekliliklerden kaynaklanıyor olabilir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuç, katılımcıların not alma stratejisinin öğrenme sürecine olumlu bir katkısının olacağına yönelik sahip oldukları düşüncedir. Katılımcılar not almanın dersi dinleme düzeyini artırdığının farkındadır. Bu durumun akademik başarıyı da artıracaklarını düşünmektedirler. Bu yanıtlar öğrencilerin not alma sırasında derste daha etkin olmalarıyla birlikte düşünülmelidir. Not almanın öğrenciyi derste uyarılmış biçimde tuttuğuna (Issacs, 1994), derslerdeki başarıyı (Simmons, 2006; Marzano ve diğ., 2001) ve dikkati artırdığına (Einstein ve diğ., 1985) yönelik araştırma sonuçları bulunmaktadır. Bu araştırmanın katılımcıları da benzer nedenlerle not almanın etkili bir strateji olduğunu düşünmektedir.

Not alma sürecinde katılımcılar bilgiye genellikle seçici yaklaştıklarını da belirtmişlerdir. İyi bir not alma becerisi derste dinlenen bilgilerin tümünün kayıt altına alınmasını gerektirir (Anderson ve Armbruster, 1986). Bu araştırmada yer alan katılımcılar bu noktanın bilincindedir. Ancak not almanın başarılarını artırıp artırmadığına ilişkin soruda kararsız kalmaları öneminin farkında oldukları bu stratejiyi etkili kullanamadıklarını düşündürmektedir. Bu noktaya ilişkin bir diğer olasılık da sınavlar ile ders anlatımları arasındaki farklar olabilir. Öğrenciler dersler sırasında aldıkları notlara dayanarak öğrendiklerini düşünmüş, ancak farklı bilgi ve becerilere

odaklanan sınavlarla karşılaştıklarında kuşkuya kapılmış olabilir. Bu nokta, çeşitli araştırmalarla sorgulanması gereken belirsizlikler içermektedir.

Araştırmanın diğer sonuçları katılımcıların bilincinde olduğu noktaları görece dikkate almadıklarını ortaya koymaktadır. Örneğin etkili not alma stratejilerine yeterince başvurmamaları bunlardan biridir. Katılımcılar dinledikleri içerikteki ana noktaları pek yazmamakta, çeşitli semboller ya da kısaltmalar kullanmamakta ve önemli bilgileri pek işaretlememektedir. Bunların yerine öğretmenin söylediği her şeyi yazma eğilimindedirler. Bu olumsuzlukların not almaya ilişkin belli bir eğitim almamış olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Çetingöz ve Açıkgöz'ün (2009) çalışmasında not alma eğitimi verilen öğrenciler verilmeyenlerden daha başarılı olmuş ve öğrendiklerini unutmamıştır. Bu araştırmadaki öğrenciler böyle bir eğitim almadıklarından öneminin farkında olsalar bile not alma stratejisini etkili biçimde genellikle kullanamamaktadır. Etkili biçimde kullanıldığında not almanın başarıyı artırdığına ilişkin birçok araştırma bulunmaktadır (Altınok, 2004; Boyle, 1996; Boyle and Weishaar, 2001; Horton, Lovitt, ve Christensen, 1991; Lazarus, 1991; Sasaki, Swicegoodve Carter, 1983; Aslandağ ve Çetinkaya, 2019). Dolayısıyla bu araştırmanın katılımcıları, not alma stratejilerinin etkilerinden çok kendilerine özgü bir durumu ortaya koymuştur.

Araştırmanın son sorusuyla ilişkili olarak elde edilen bulgulardan katılımcıların ders sırasında gelen bilgilerde önemli olan ile ayrıntı olan arasında bir seçim yapamadıkları anlaşılmaktadır. Bu sonuç not alma sırasında bilgi işleme süreçlerini işe koşamadıklarına işaret etmektedir. Buna karşılık öğretmenin söylediği her şeyi ya da akılda tutulması güç olan belli bilgileri yazma eğiliminde olmaları seçici davranmadıklarını doğrulamaktadır. Oysa Bui, Myerson ve Hale (2013) not alma sırasında öğrencinin anlaması, bilgiyi bellekte tutması, düzenlemesi ve kendi sözcüklerine dönüştürmesi gerektiğini, tüm bunları da konu anlatımı sürerken yapması gerektiğini vurgular. Katılımcıların gelen tüm bilgiyi yazma eğiliminde olması hem bu süreçleri işletemediklerini hem de not alma stratejisinin verimini düşürdüklerini ortaya koymaktadır.

Not alınan bilginin türü bakımından iki nokta önemlidir: Yalnızca ana noktaları kaydetmek (Jairam ve Kiewra, 2010; Kiewra ve diğ.,1988) ve bilgiyi kişiselleştirmek (Boyle, 2007;Eggert, 2001). Bu noktalar gerçekleştirilmediğinde not alma etkisini ve bir öğrenme tekniği olma işlevini yitirir. Bu bakımdan katılımcıların not alma stratejisini bütün verimliliğiyle kullanmaları beklenir. Tersi durumda not alan birey eleştirel ve yapılandırıcı düşünme yetilerinden yalıtılmış mekanik bir kaydediciye dönüşür ki bu biçim öğrenme açısından istenmeyen bir durumdur.

Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar dikkate alındığında şu önerilerde bulunulabilir: Türkçe öğretmen adaylarının not alma yönelimleri ve becerileri farklı çalışmalarla da saptanmalıdır. Dil becerileriyle ilgili olan not alma stratejisine yönelik bir eğitim izlencesi oluşturulmalıdır. Bir diğer öneri, not alma becerisinin anlamaya ve başarıya etkisi farklı uzmanlık alanlarında ve farklı yaş gruplarında ele alınmalıdır. Bu yolla not alma becerisinin gelişimi de izlenebilir. Son olarak, öğretim elemanları dersleri öğrencilerin not alabilecekleri biçimde işlemelidir. Not alma stratejisinin uygulanmasını bazen not alan birey dışındaki durumlar da olumsuz etkileyebilir. Ders içeriğinin öğrencilere karmaşık ve düzensiz bir sözlü metin olarak ulaşması bunlardan biridir.

Kaynaklar

Altınok, H. (2004). *İşbirlikli öğrenme, kavram haritalama, fen başarısı, strateji kullanımı ve tutum*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Anderson, T.,&Armbruster, B. (1986). *The value of taking notes during lectures*(Tech.Rep. No. 374). Illinois University, Urbana Center for the Study of Reading.

Aslandağ, B. ve Çetinkaya, G. (2019). Örgütleyici yapı iskelesi tekniğinin öğretmen adaylarının not alma becerilerine ve akademik başarılarına etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 45, 190-210.

Baddeley, A. D. (2007). *Workingmemory, thought and action*. Oxford: OxfordUniversityPress.

Balci, A.(2005). Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Blair, A. (2004). *Critical inquiry: notetaking as an art of transmission*. Retrievedfrom<http://www.uchicago.edu/research/jnl-critinq/features/artsstatements/arts.blair.htm>

Boyle, J. R. 1996. Thinking while notetaking: Teaching college students to use strategic notetaking during lectures. In *Innovative learning strategies: Twelfth yearbook*, ed. B.G. Grown, 9–18. Newark, DE: International Reading Association

- Boyle, J.R. (2007). The process of notetaking: Implications for students with mild disabilities. *The Clearing House*, 80(5), 227-230.
- Boyle, J., & Weishaar, M. (2001). The effects of strategic notetaking on the recall and comprehension of lecture information for high school students with learning disabilities. *Learning Disabilities Research and Practice*, 16(3), 133-141.
- Carrell, P. L. (2007). Note taking strategies and their relationship to performance on listening comprehension and communicative assessment tasks. ETS TOEFL Monograph Series. Princeton, USA.
- Carrier, C. A., Williams, M. D., & Dalgaard, B. R. (1988). College students' perceptions of notetaking and their relationship to selected learner characteristics and course achievement. *Research in Higher Education*, 28, 223-239.
- Çetingöz, D. ve Açıkgöz, K. (2009). Not alma stratejisinin öğretiminin tarih başarısı ve hatırd tutma üzerindeki etkileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(60), 577-600.
- Eggert, A. (2001). An investigation of notetaking as a predictor of course performance and course evaluation. Ph.D. dissertation, University of Tennessee, Retrieved March 5, 2009 from *Dissertations & Theses: Full Text database*. (Publication No. AAT 3022721).
- Einstein, G., Morris, J., & Smith, S. (1985). Notetaking, individual differences, and memory for lecture information. *Journal of Educational Psychology*, 77(5), 522-532.
- Faber, J., Morris, J., & Lieberman, M. (2000). The effect of note taking on ninth grade students' comprehension. *Reading Psychology*, 21(2000), 257-270.
- Holliday, W. (1999). Teaching note taking. *ScienceScope*, 23(1), 16.
- Horton, S.V., Lovitt, T.C. ve Christensen, C.C. (1991). Note taking from textbooks: Effects of a columnar format on three categories of secondary students. *Exceptionality*, 2 (1), 19-40.
- Hughes, C. Ve Suritsky, S (1993). *Note taking skills and strategies for students with learning disabilities*. Retrieved from ERIC database. (EJ481367)
- Isaacs, G. (1994). Lecturing practices and notetaking purposes. *Studies in Higher Education*, 19(2), 203-216.
- Jairam, D., Kiewra, K. (2010). Helping Students Soar to Success on Computers: An Investigation of the SOAR Study Method for Computer-Based Learning. *Journal of Educational Psychology*, 102(3), 601-614.
- Kiewra, K., & Benton, S. L. (1988). The relationship between information-processing ability and notetaking. *Contemporary Educational Psychology*, 13(1), 33-44.
- Kiewra, K., & DuBois, N. (1991). Note taking functions and techniques. *Journal of Educational Psychology*, 83(2) 240-245.
- Kiewra, K., DuBois, N., Christian, D., ve McShane, A. (1988). Providing study notes: Comparison of three types of notes for review. *Journal of Educational Psychology*, 80(4), 595-597.
- Kneale, P. (1998). Note taking for geography students. *Journal of Geography in Higher Education*, 22(3), 427-433.
- Lazarus, B. D. (1991). Guided notes, review, and achievement of secondary students with learning disabilities in main stream content courses. *Education and Treatment of Children*, 14 (2): 112-27.
- Marzano, R. (2003). *What works in schools*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Marzano, R., Gaddy, B., & Dean, C. (2000). *What works in classroom instruction*. Aurora, CO: Mid-Continent Research for Education and Learning. Retrieved from http://www.mcrel.org/pdf/instruction/5992tg_what_works.pdf
- Mather, J. (2004). *The effects of teaching notetaking, text comprehension and test taking strategies in a high school classroom*. Unpublished dissertation, Southwest Minnesota State University.
- Murakami, A. (2014). The impact of instructions: Perceptions of note-taking and awareness of metacognitive listening for ESL students. Theses, Dissertations, and Other Capstone Projects. Paper 308.
- <https://cornerstone.lib.mnsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1307&context=etds>
- Özkan, B. ve Şahbaz, N.K. (2011). Türkçe öğretmeni adaylarının alan derslerinin işlevselliğine yönelik görüşleri. *Sakarya University Journal of Education*, 1(1), 1-19.

- Peverly, S.T., Ramaswamy, V., Brown, C., Sumowski, J., Alidoost, M., & Garner, J. (2007). What predicts skill in lecture notetaking? *Journal of Educational Psychology*, 99(1), 167–180.
- Saski, J., P. Swicegood, ve J. Carter. 1983. Notetaking formats for learning disabled adolescents. *Learning Disability Quarterly*, 6 (3): 265–72
- Simmons, M. (2006). Effective study skills for post-secondary education. *College Quarterly*, 9 (2), 1-5.
- Smith, M., Teske, R., & Gossmeier, M. (2000). *Improving Student Achievement through the Enhancement of Study Skills*. Retrieved from ERIC database. (ED441256)
- Suritsky, S. K., & Hughes, C. A. (1991). Benefits of notetaking: Implications for secondary and post secondary students with learning disabilities. *Learning Disability Quarterly*, 14(4), 7-18.
- Şahin, A., Aydın, G. ve Sevim, O. (2011). Cornell not alma tekniğinin dinlenen metni anlamaya ve kalıcılığa etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29, 29-36.
- Tabak, G. ve Karadüz, A. (2016). Türkçe öğretmeni adaylarının dinlerken not alma stilleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(1), 73-83.
- Viani, E., 2011. Student perceptions of notetaking in a ninth grade social studies class. Unpublished Master's Research Project.. Ohio University, USA.
- Vogler, K. (2006). Impact of a high school graduation examination on Tennessee science teachers' instructional practices. *American Secondary Education*, 35(1):33-57.
- Williams, R. & Eggert, A. (2002). Note taking in college classes: Student patterns and instructional strategies. *The Journal of General Education*, 51(3), 173-199.